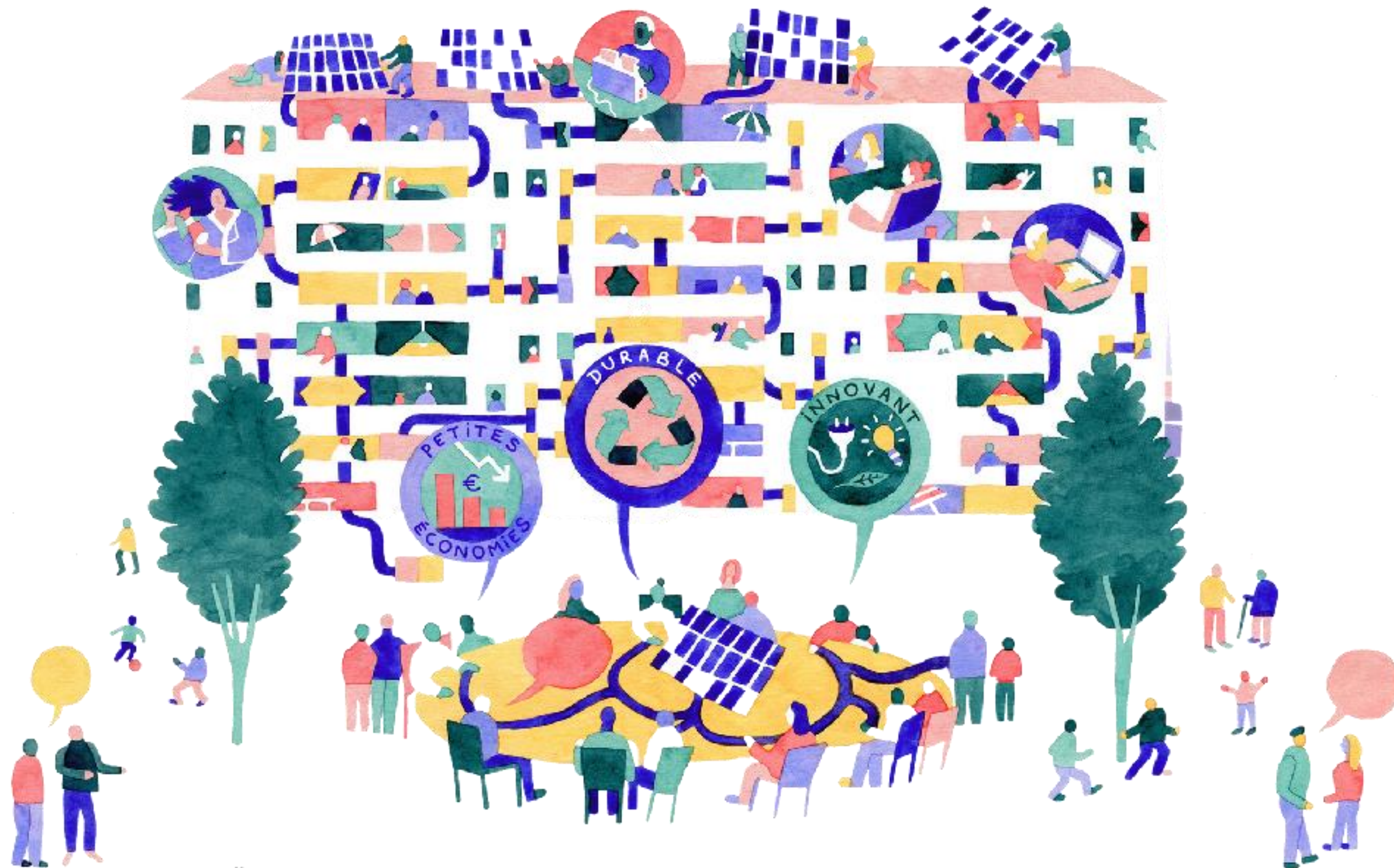

SunSud

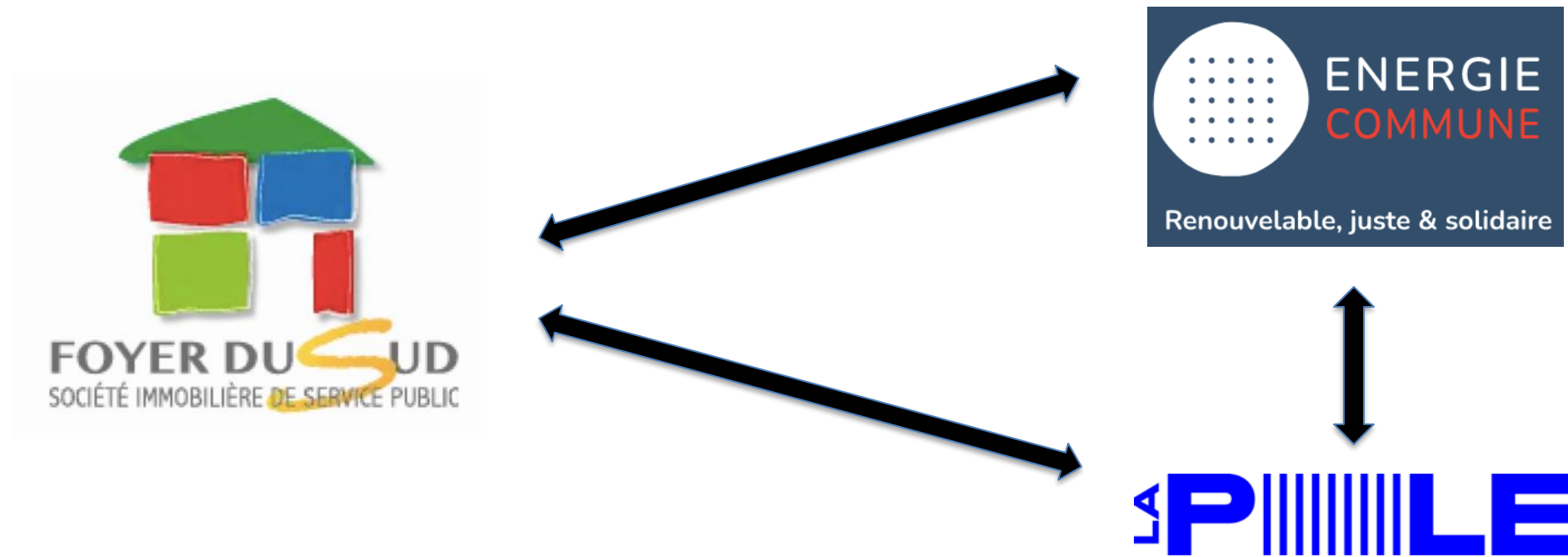
Een project opgestart door:
CityMine(d)
Zuiderhaard
Energie Commune

Met de steun van :
Brussel Leefmilieu
Gemeente Sint-Gillis

Behandelde Onderwerpen

1. Initiatief en doelstellingen van het pilootproject (2021-2023)
2. Energie delen : wat is dat?
3. Werken met de bewoners
4. Technische aspecten
5. Tussentijdse balans
 - Financieel voordeel voor de huurders
 - Nuloperatie voor de Zuiderhaard
 - Ecologische meerwaarde
 - Sociale meerwaarde
 - Te voorziene organisatorische impact
6. En wat daarna?

1. Initiatief en doelstellingen van het pilootproject

Initiatief :

- Oproep tot « pilootprojecten » (Brugel) en opbouw van het pilootproject dat « **energie delen in een enkel gebouw** » verbindt met « **sociale inclusie** » (3 partners)
- De Zuiderhaard beslist om het dak van het gebouw « Vlogaert » ter beschikking te stellen
- De Zuiderhaard plaatst, met eigen fondsen, fotonvoltaïsche panelen op **de gehele oppervlakte** van het dak om **het perspectief van het energiedelen te maximaliseren**.

1. Initiatief en doelstellingen van het pilootproject

Doelstellingen voor de Zuiderhaard :

- De Zuiderhaard inschakelen in de klimaatactie
- Een maximum aan huurders gebruik laten maken (achtergestelde personen) van de productie van lokale elektriciteit, die hernieuwbaar en minder duur is (economische, ecologische, sociale impact)
- Huurders vormen voor het gebruik van zonne-energie
- De sociale cohesie versterken
- De energiefactuur van de huurders verlagen

1. Initiatief en doelstellingen van het pilootproject

Beslissingen van de Raad van Bestuur van de Zuiderhaard :

- Zich inschakelen in de logica van het energiedelen (Collectieve Autoconsumptie). Een neutrale financiële operatie voor de Zuiderhaard realiseren
- Na evaluatie van het project, het naar andere sites exporteren
- De oppervlakte van de geplaatste panelen maximaliseren om het energiedelen te optimaliseren
- Financiering van de installatie met eigen fondsen

Terugbetaling door middel van afhouding van 65 EUR van Groene Stroomcertificaten (GSC)

Doorverkoop van de overtollige productie via energiedelen

Saldo doorgestort in een Gemeenschappelijk Fonds

1. Initiatief en doelstellingen van het pilootproject

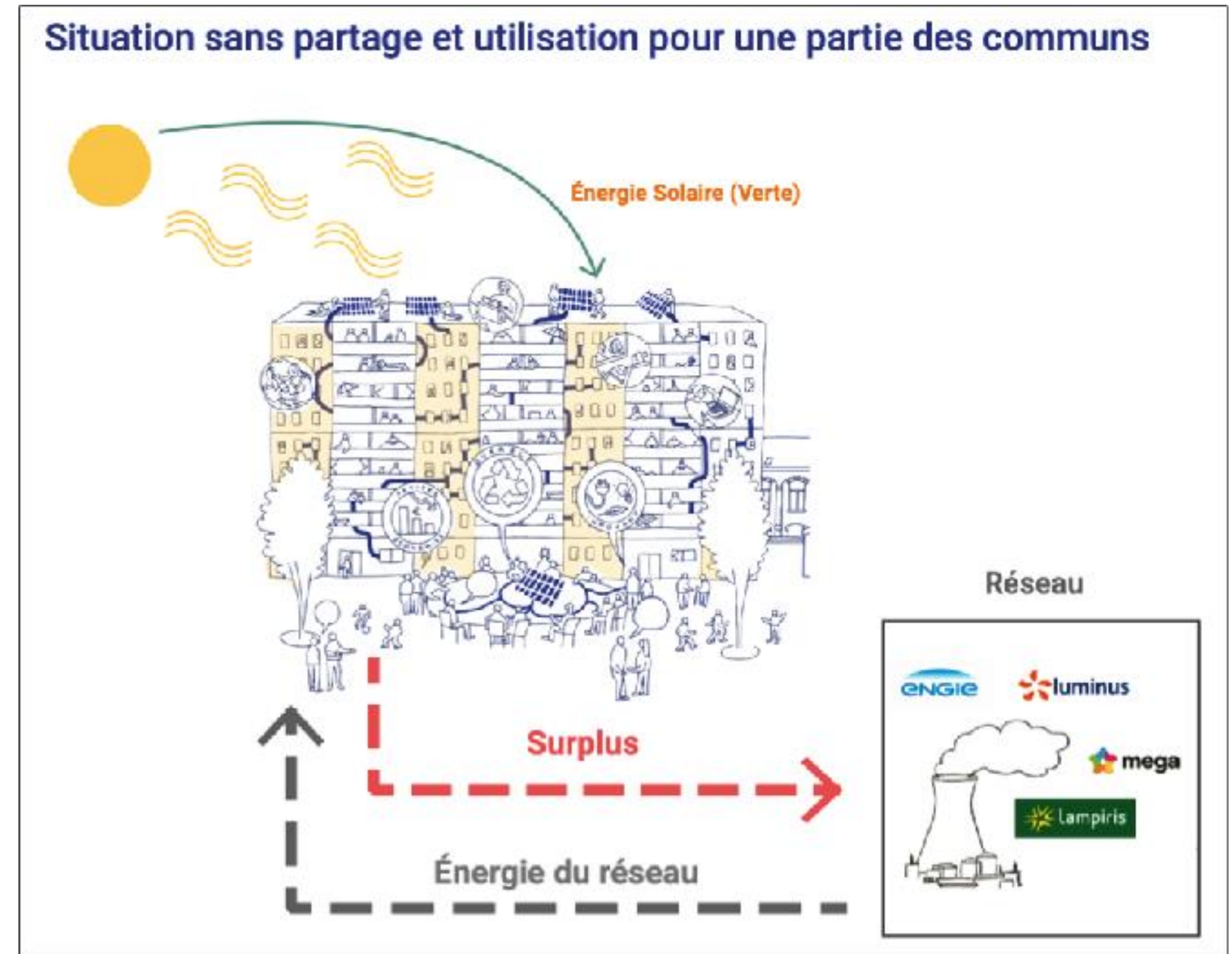
Energiedelen & sociale inclusie, de uitdagingen:

- De relevantie van het concept van energiedelen onderzoeken binnen een context van sociale kwetsbaarheid en energiearmoede en het project ontwikkelen MET de huurders (en niet in hun plaats)
- Bijbrengen van basisnoties aan de huurders : Energiedelen? Verdeelsleutel ? Tarificatie / Facturatie ?
- Veranderen van houding : van passieve individuele verbruiker naar betrokken gebruiker die bewust is van de uitdagingen van hernieuwbare energie (gedragsverandering, ...)
- Nieuwe vormen van begeleiding creëren en testen
- Collectieve beslissingen nemen, onder burens en met de Zuiderhaard
- Nieuwe vormen van bestuur creëren en testen
- Een positieve financiële cyclus opzetten en testen door de financiële winsten van de productie van zonne-energie te herinvesteren (nog niet uitgetest)

2. Energiedelen : wat is dat ?

Het organiseren van de **herverdeling** van het **surplus** aan **geproduceerde elektriciteit** :

- Maximaliseren van het lokale verbruik van de geproduceerde **groene energie**
= maximaliseren van het percentage van collectief zelfverbruik (ACC)
- Minimaliseren van het energievolume dat men **van het net haalt** en verminderen van **de energie die men in et net injecteert**
= meer vat hebben op energiekosten

2. Energiedelen : wat is dat ?

Wettelijk kader Brussel

EU Clean Energy Package – 2 Europese richtlijnen (2019/944 et 2018/2001) : energiedelen en Energiegemeenschappen (CE)

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn deze richtlijnen overgezet in de toekomstige Elektriciteitsordonnantie (OELEC) : treedt in voege in mei 2022

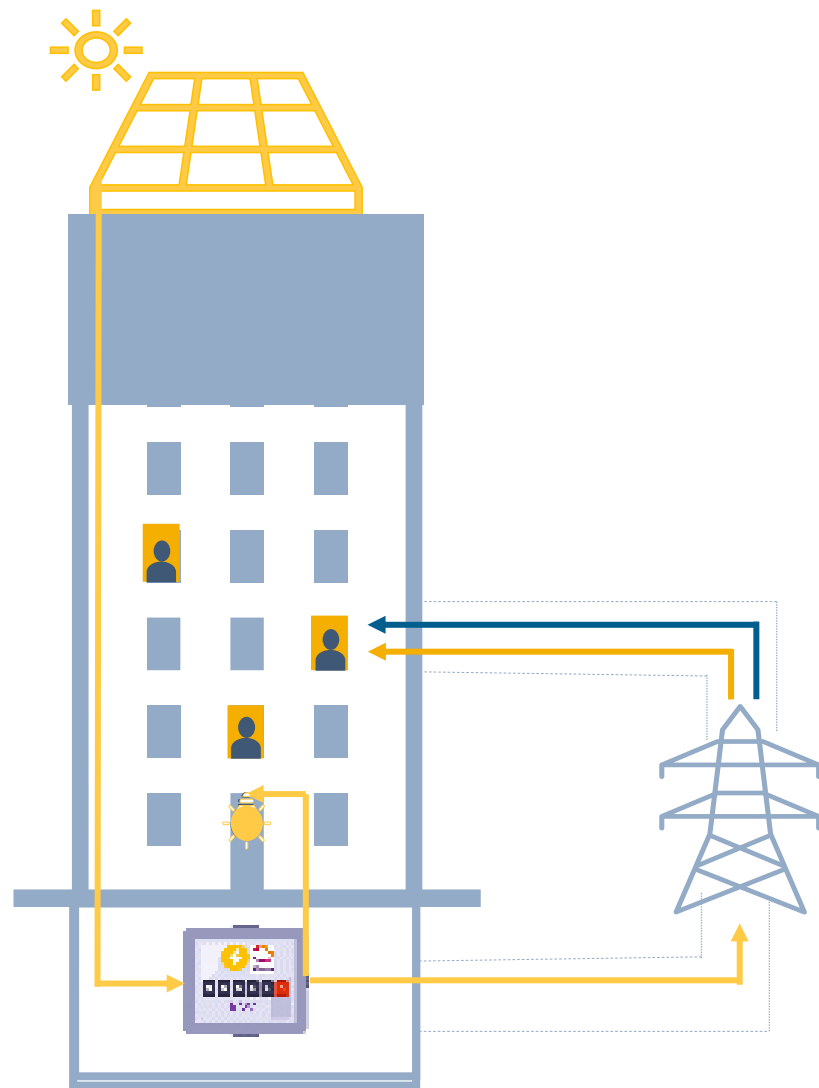

2. Energiedelen : wat is dat ?

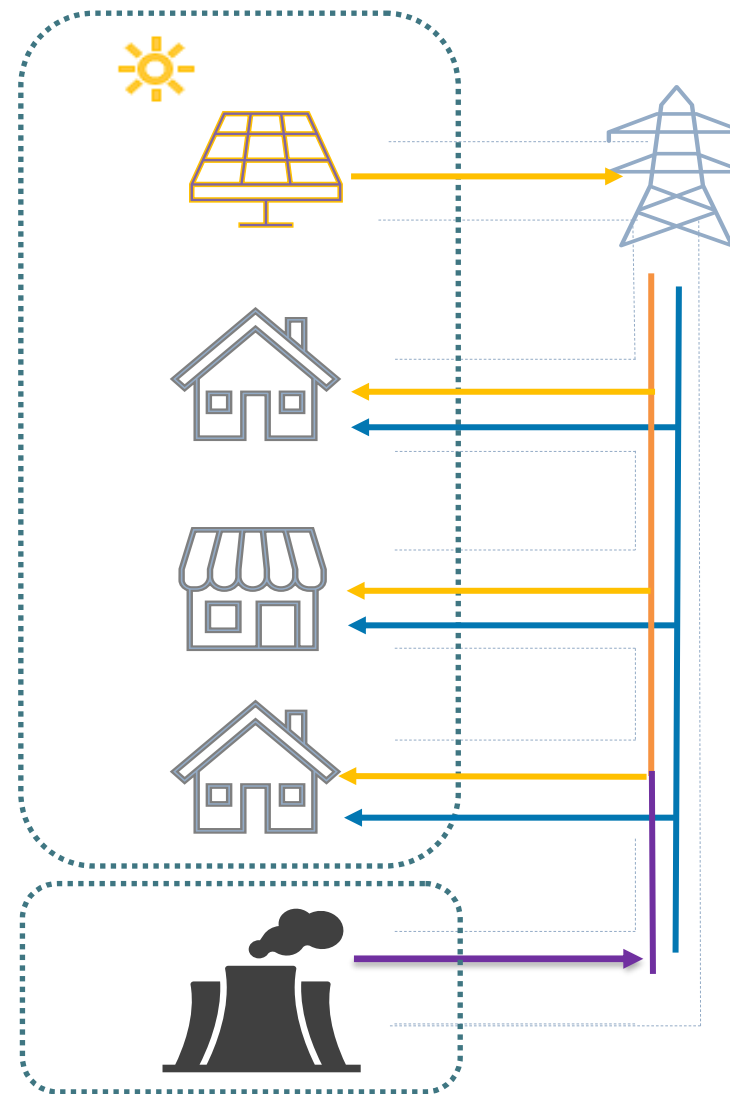
Delen van elektriciteit

Drie mogelijke configuraties :

Eenvoudig delen
Binnen een zelfde gebouw

Delen via Energiegemeenschap
Hernieuwbaar / Lokaal / Burger-
Verschillende gebouwen

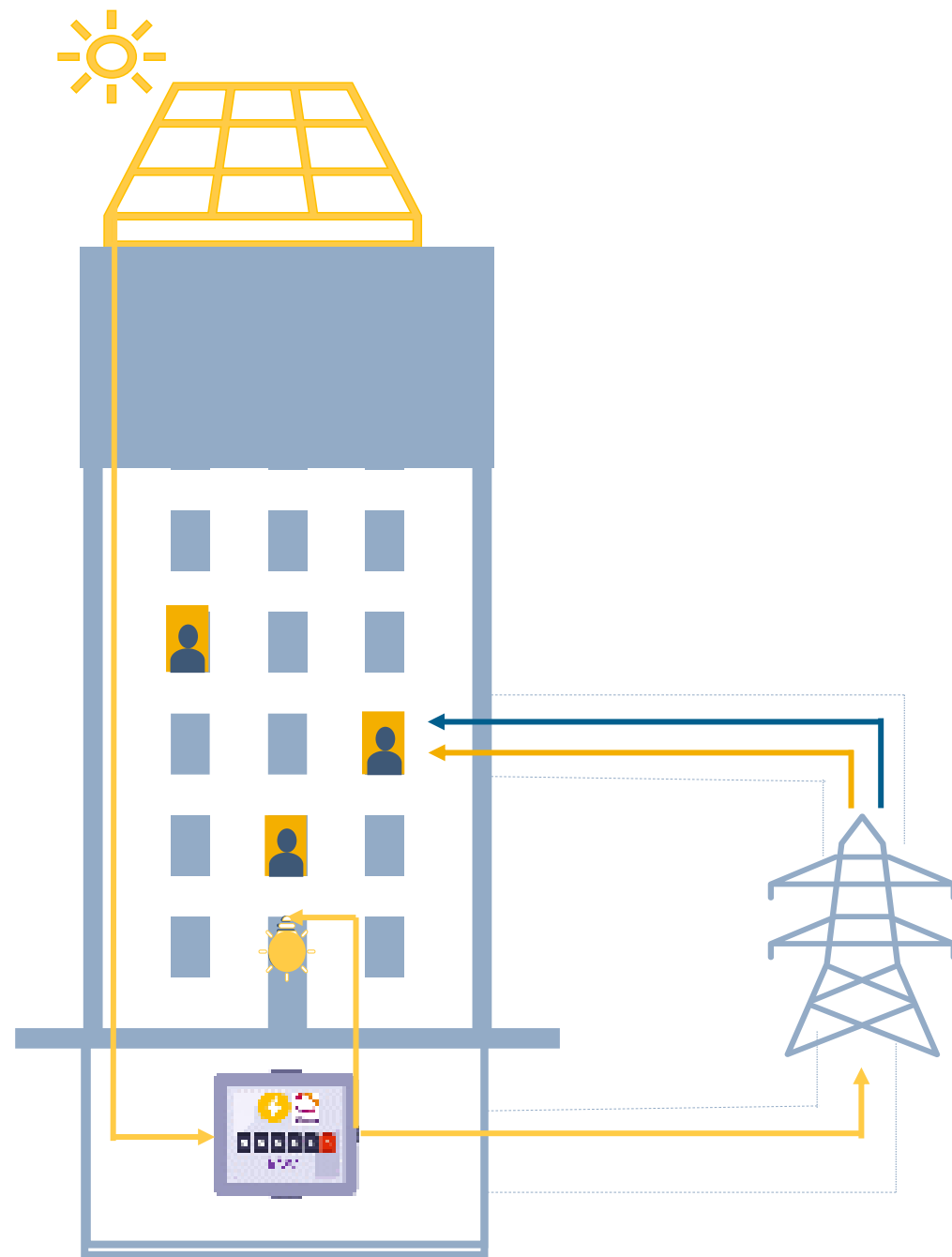
Delen via Peer to Peer
Verschillende gebouwen

2. Energiedelen : wat is dat ?

Het delen bij SunSud

Delen van hernieuwbare elektriciteit binnen een zelfde gebouw

Perimeter : Bevindt zich binnen een **zelfde gebouw**, waarin/waarop de productie-installatie zich bevindt;

Bron : **Hernieuwbare elektriciteit** (exclus koppeling aardgas)

Vorm : Geen juridische entiteit;

Intelligente **Meter**

Contract tussen de betrokken deelnemers en de producenten en met Sibelga

2. Energiedelen : wat is dat?

Geboorte van het **Pilootproject energiedelen binnen een zelfde gebouw**
« **SunSud** »

Aanvraag uitzondering bij Brugel om dit Pilootproject te realiseren:

- Activiteit van herverkoop van energie zonder over een leververgunning te beschikken
- Specifiek nettarief om het economisch belang van het project te verhogen
- Gratis installatie van de slimme meter voor de deelnemers aan een energiedeelproject

Nu de ordonnantie is goedgekeurd en het kader is vastgelegd kunnen uitzonderingen niet langer worden aangevraagd.

3. Werken met de bewoners

Uitdaging: Ervoor zorgen dat de bewoners zich betrokken voelen bij de lokale elektriciteitsproductie (>< idee: “Dit is niet voor ons.”)

1. Luisterfase

motivaties en angsten identificeren rond transitie en hernieuwbare energie
een begrijpelijk en motiverend narratief scheppen

2. Intensieve Mobiliseringsfase

uitnodigen tot ontmoeting om mogelijke opportuniteiten te bespreken
didactische tools **op maat** uitwerken (visuele ondersteuning, vragenbox)

3. Fase van Actief Betrekken

een **collectief proces** aangaan (ontmoetingen, samen leren, bijleren)

4. Responsabiliseringsfase

besluitvorming (het deelproject samen vormgeven)
een **beheerstructuur** opzetten (beheerscomité : huurders, partners, Zuiderhaard)
om de **betrokkenheid van de huurders** in het project **een blijvend karakter te geven**

3. Werken met de bewoners

1. Luisterfase

Micro-discussies tijdens de « café-rencontres » van de PCS om motivaties en obstakels te identificeren

Een begrijpelijk en motiverend narratief creëren :

« Ik ga toch niet betalen voor de anderen, zeker!?! »
« Zal onze huur verhogen? »

Bewoners-ambassadeurs

« dat interesseert me, maar ik begrijp niet alles ! »
« Hoe moet ik daar met mijn burens over spreken? »

3. Werken met de bewoners

2. Fase van de intensief mobiliseren

- Uitnodigen tot ontmoeting om mogelijke opportuniteiten te bespreken
- Didactische tools **op maat** uitwerken (illustraties, visuele uitleg, vragenbox)

Verklarende tekening (non-verbaal)

Vragenbox

3. Werken met de bewoners

3. Fase van actief betrekken

→ Een collectief proces aangaan (ontmoetingen, samen leren, bijleren)

3. Werken met de bewoners

3. Fase van actief betrekken

→ Een collectief proces aangaan (ontmoetingen, samen leren, bijleren)

Waarover spreken we nu precies? Welk belang heeft dit voor ons?

Le calendrier Vlogaert

“Comment bénéficier des panneaux solaires sur notre toit?”

Rejoignez le groupe de voisins.

Ateliers

C'est quoi en fait, partager l'électricité des panneaux ... ?

Rendez-vous pour les inscriptions des ateliers en Mars 2021.

Enrichir ses connaissances

Mars 2021

Avril 2021

Réunions

Définir nos intérêts

Mai 2021

On s'organise pour prendre des décisions.

Suite des rencontres

Creuser les questions qui nous restent.

2021-2023

En apprendre encore plus!

Début de Partage

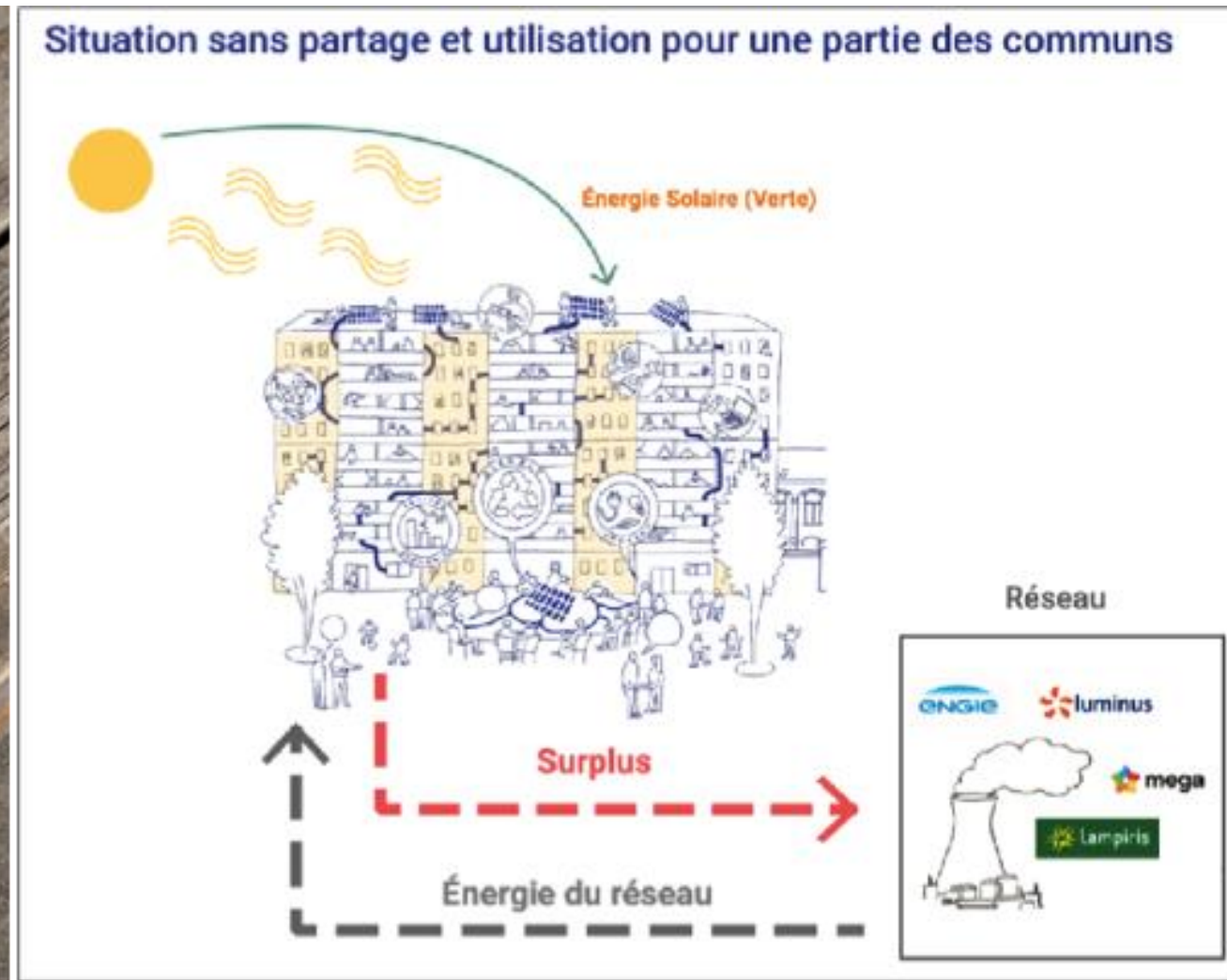
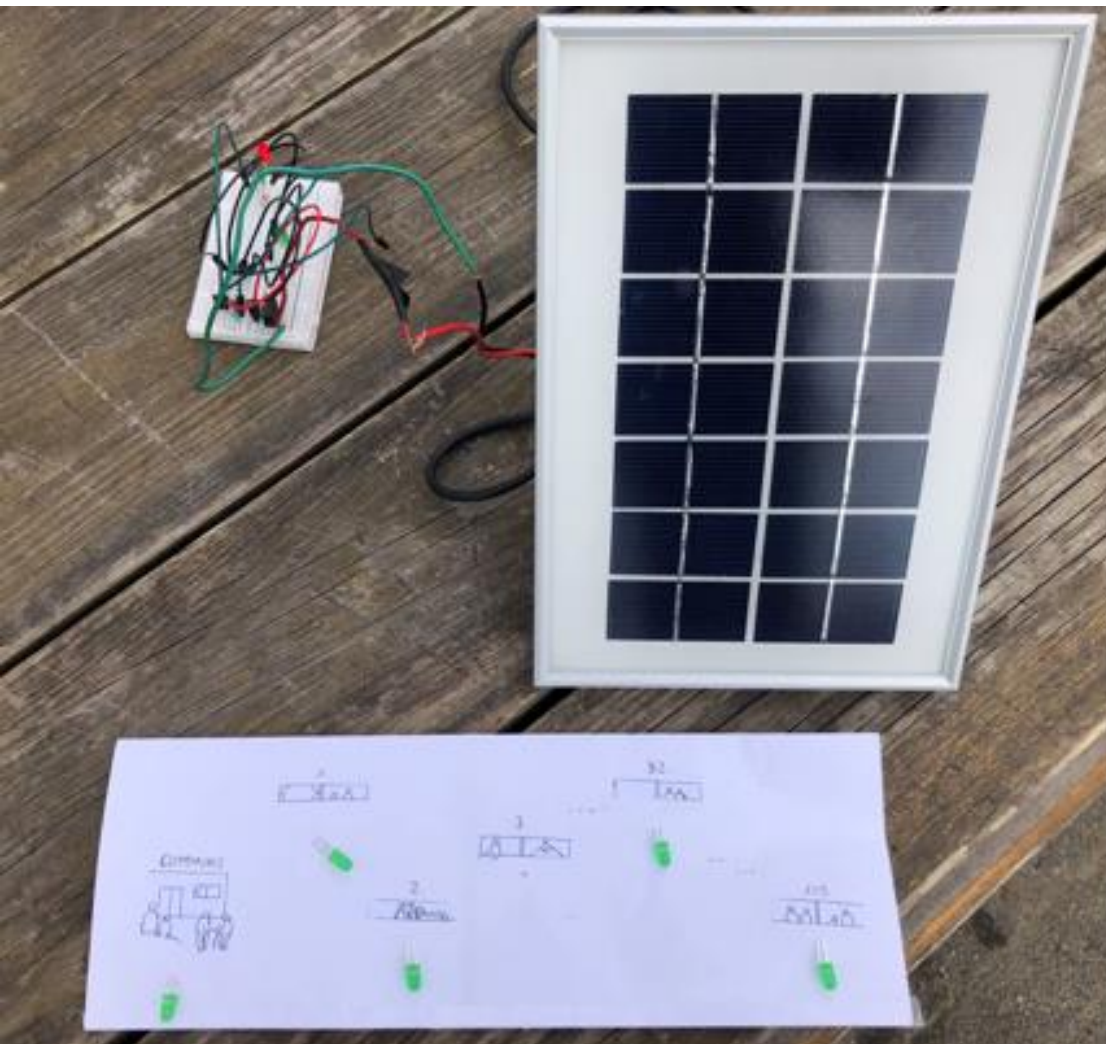

3. Werken met de bewoners

3. Fase van actief betrekken

→ Samen leren

Basiskennis van het concept « energiedelen »

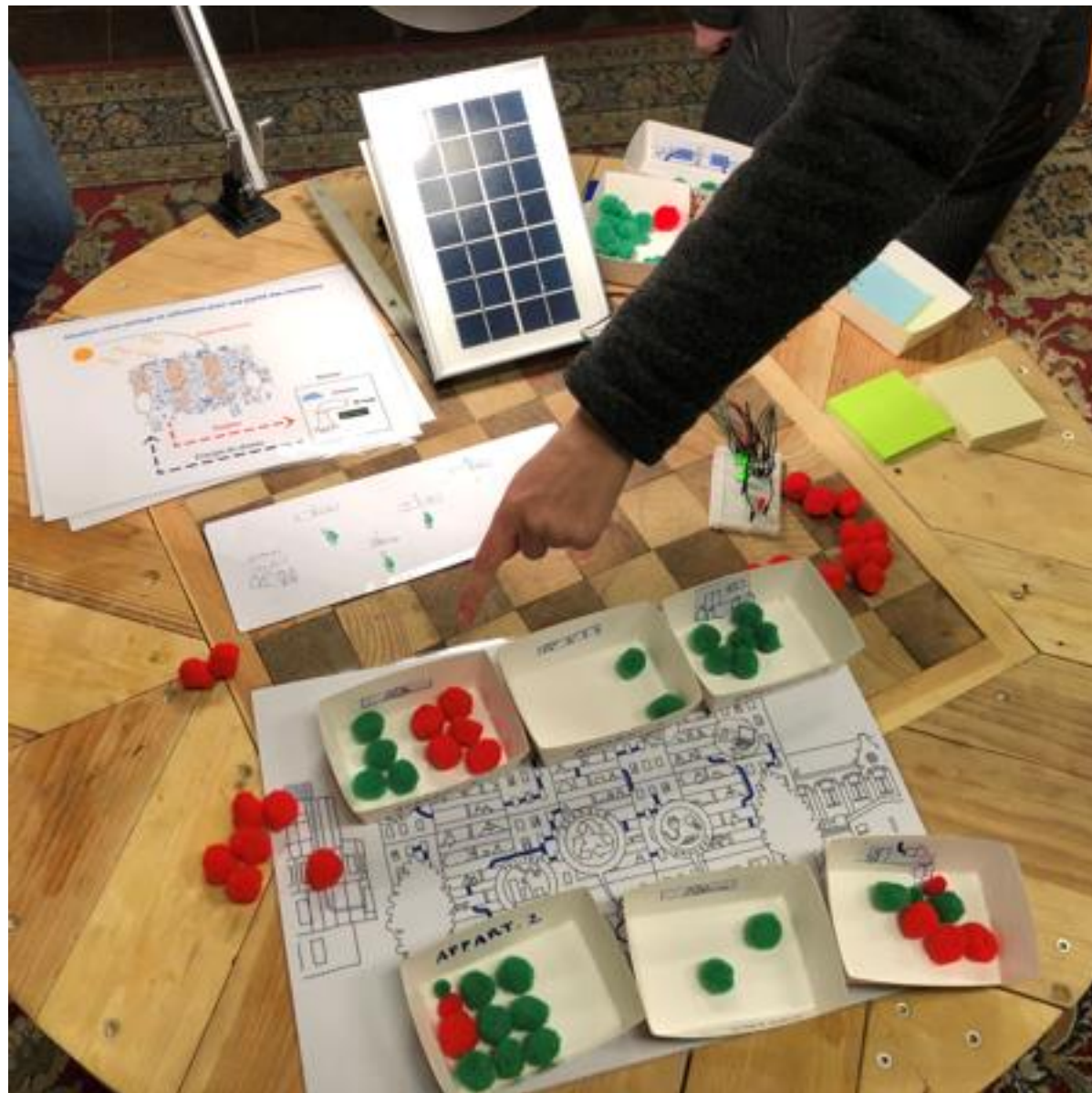

3. Werken met de bewoners

3. Fase van actief betrekken

→ Samen leren

Principes van herverdeling : eerlijke of proportioneel verdeelsleutel ?

3. Werken met de bewoners

3. Fase van actieve betrokkenheid

→ Samen leren

Prioriteiten van het delen, tarificatie, facturatie, zijn gebruik richten op de productie

Nieuwe instrumenten ontwikkeld in samenwerking met de CASE (Centre d'Appui Social Energie)

Binnenkort vrij beschikbaar

Le calendrier Vlogaert

“Comment bénéficier des panneaux solaires sur notre toit?”

Rejoignez le groupe de voisins.

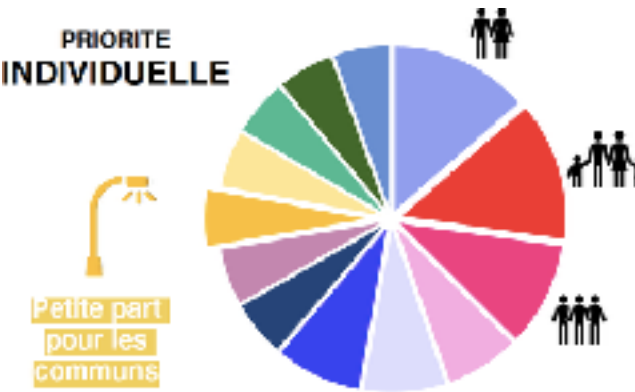

On a tous droit à une part de gâteau.

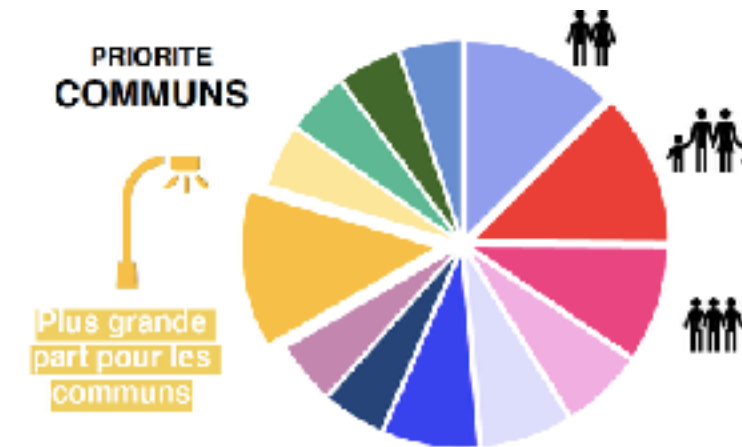

Priorités dans la répartition

PRIORITE INDIVIDUELLE

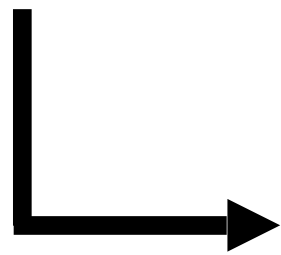

PRIORITE COMMUNS

Het volume zonne-elektriciteit dat je kan gebruiken, hangt af van ...

1. Het tijdstip waarop je thuis je toestellen gebruikt / de zon schijnt ;
2. het aantal deelnemers aan het energiedelen ;
3. de manier waarop je gaat herverdelen (« verdeelsleutel »)

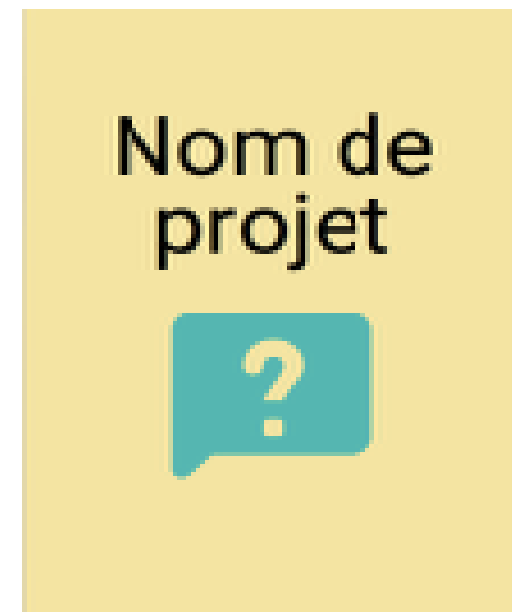
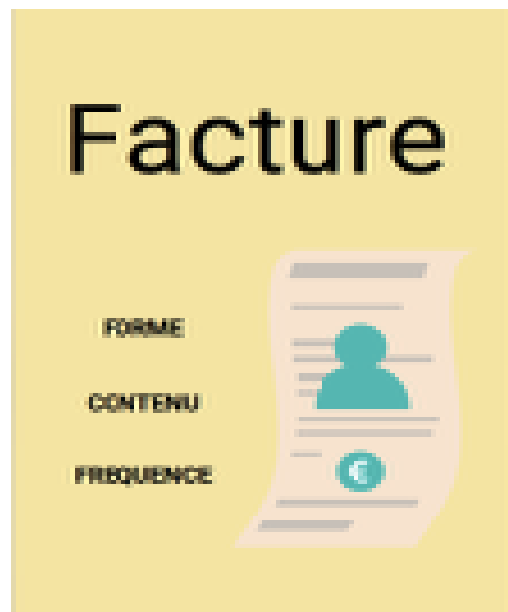
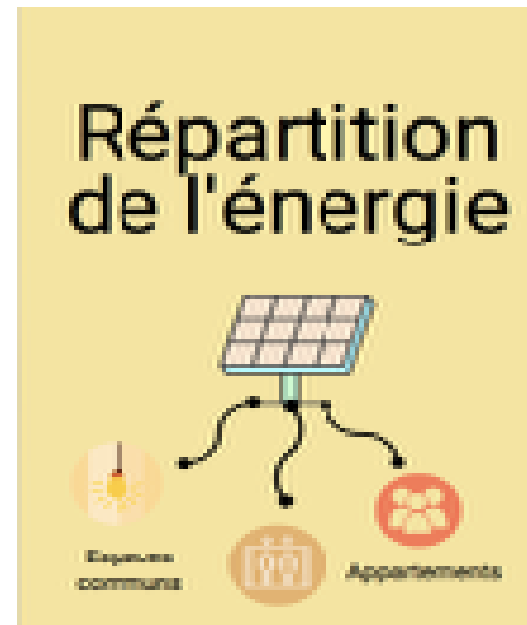

Une tirelire collective

3. Werken met de bewoners

4. Responsabiliseringsfase

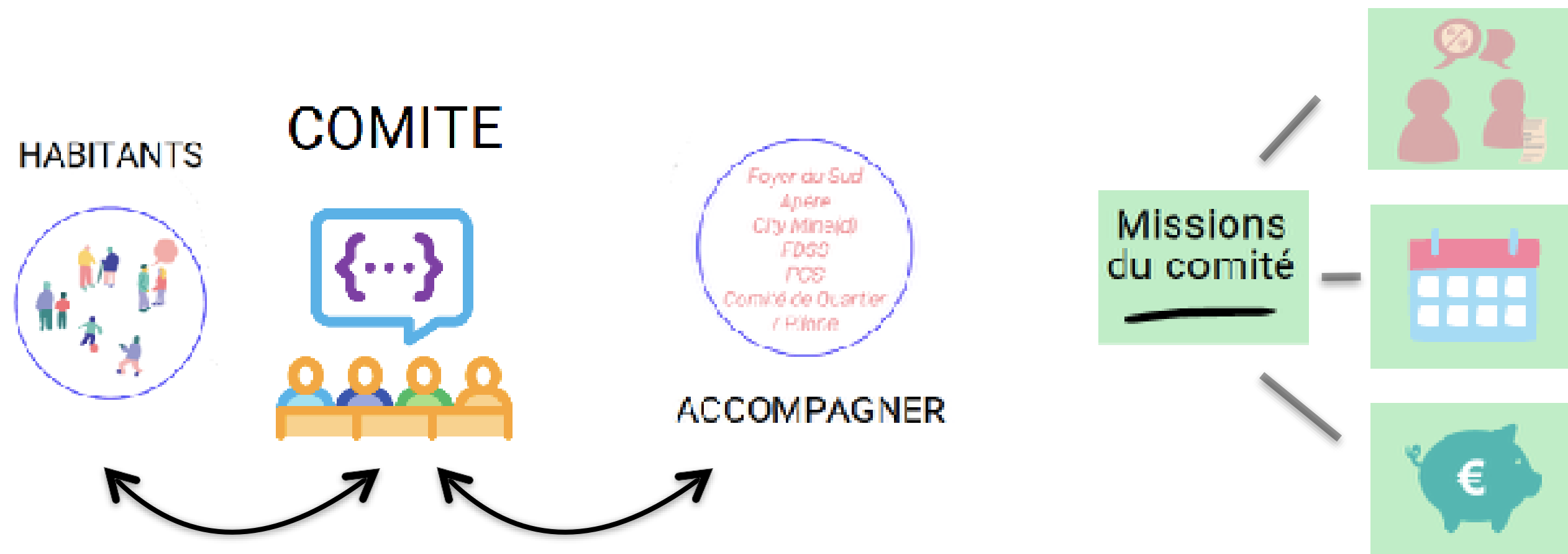
→ Besluitvorming (het deelproject samen vormgeven)

3. Werken met de bewoners

4. Responsabiliseringsfase

→ opzetten van een beheerstructuur om de betrokkenheid van de huurders in het project duurzaam te maken

Huurders – Zuiderhaard – PCS

Begeleiding van het proces door Collectiv-a

3. Werken met de bewoners

4. Responsabiliseringsfase

Akkoord tussen huurders en Zuiderhaard

3. Werken met de bewoners

4. Responsabiliseringsfase

Lancering van het pilootproject inclusief energiedelen

3. Technische aspecten

Fotovoltaïsche installatie begin december 2020

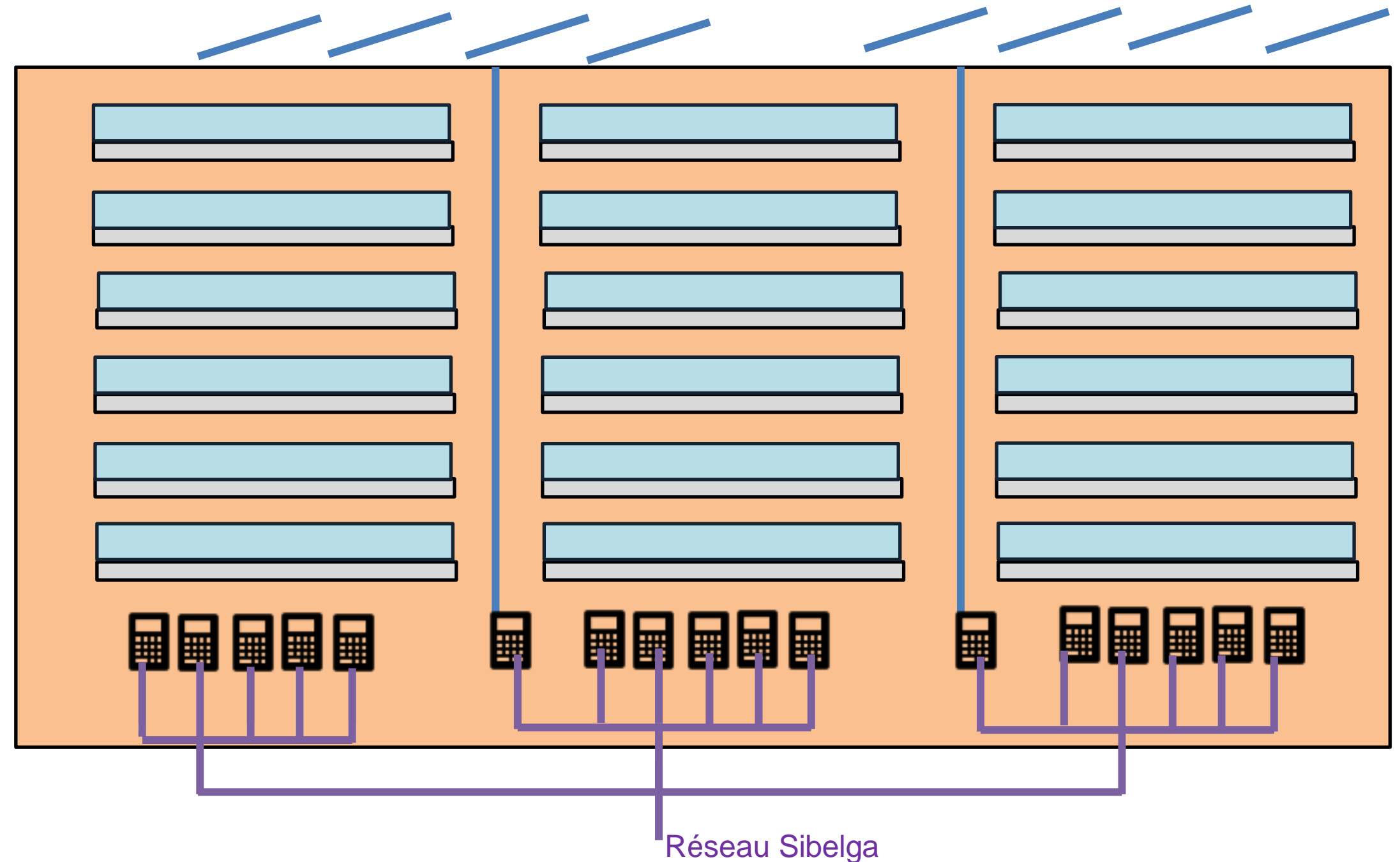
3. Technische aspecten

2 Installaties elk aangesloten op 1 gemeenschappelijke meter

Jaarlijkse productie van
+/- 35 000 kWh in 2021

Hetzij het equivalent van het verbruik van 15 Brusselse appartementen.

Te verdelen onder...
3 Gemeenschappelijke meters
+ 3 meters van Liften
+ 1 à 108 woningen

3. Technische aspecten

Vereisten

Fotovoltaïsche installatie

- ✓ Conforme elektrische installatie
- ✓ Significatief verbruik van gemene delen (lift, collectieve verwarming, ventilatie...)
- ✓ Een dak dat in goede staat of net gerenoveerd is en een goede oriëntatie voor de schuine daken
- ✓ Een voldoende groot aantal woningen om potentieel 100% van de productie te kunnen verbruiken (individuele huishoudtoestellen, hier elektrische boilers voor sanitaire warm water productie)

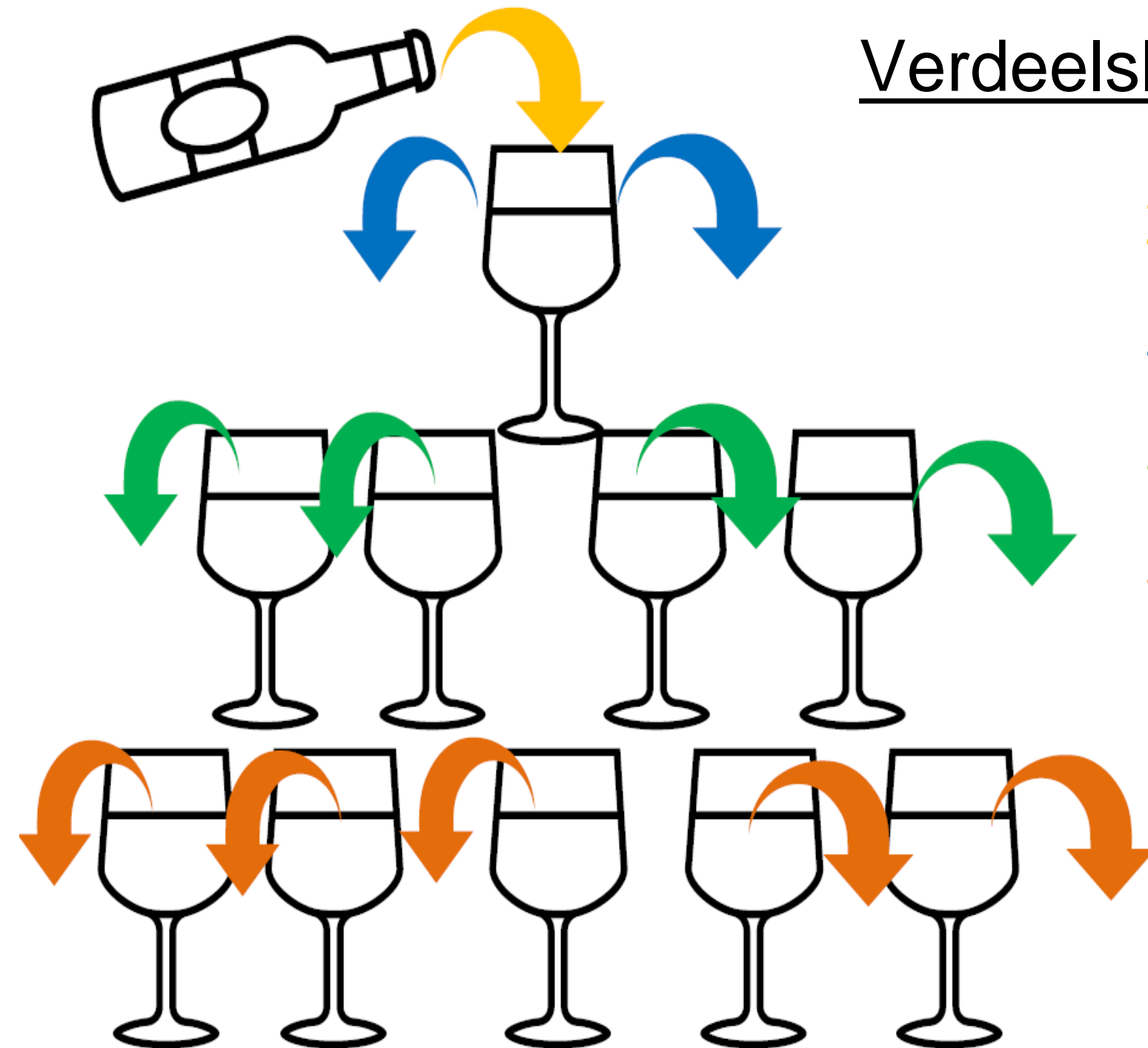
Energiedelen

- ✓ Plaatsing van slimme meters voor alle deelnemers (ten laste van Sibelga)
- ✓ Aanvraag van uitzondering aan Brugel voor het delen van de productie → niet meer het geval met de nieuwe OELEC ordonnantie van mei 2022

3. Technische aspecten

Hoe wordt de elektriciteit gedeeld?

Verdeelsleutel met voorrang

Zonneproductie

Surplus van de directe gemeenschappelijke meters

Surplus van de indirecte gemeenschappelijke meters

Surplus van de deelnemers

4. Tussentijdse balans

Financieel voordeel voor de huurders

- Prijs van de lokale elektriciteit = 10c/kWh => 44% van het sociaal tarief (in het 2^e trim 2022)
 - klassiek tarief = 35c€ /kWh
 - sociaal tarief = 22,9c€ /kWh
- Je krijgt een dergelijke lage prijs dankzij :
 - De Groene Stroom Certificaten (GSC)
 - Een verlaagd nettatarief (Sibelga)
 - Het herinvesteren van de opbrengsten in het project (Zuiderhaard)
- Stabiele en voorspelbare prijs voor het gedeelte van de zonne-energie > meerverkracht ten aanzien van de evolutie van de elektriciteitsprijzen
- Aanleg van een « Gemeenschappelijk Fonds » met de opbrengsten uit de GSC
- Vermindering van de gemene lasten (dankzij de keuze van verdeelsleutel met voorrang)

4. Tussentijdse balans

Nuloperatie voor de Zuiderhaard

- Groene Stroom Certificaten (GSC)
 - zorgen voor een terugverdientijd van de installatie op 10 jaar + het aanleggen van een « Gemeenschappelijk Fonds » voor energieprojecten met bewoners
- Doorverkoop van de overtollige productie aan een energieleverancier (in bespreking)
 - kan continuïteit geven aan de investering in het betrekken en begeleiden van de bewoners, ook na het pilootproject

4. Tussentijdse balans

Ecologische meerwaarde

- 35 000 kWh hernieuwbare elektriciteit geproduceerd in 2021
- **Zonder het energiedelen** -> minder grote en dus minder dure PV-installatie, gedimensioneerd uitsluitend op basis van de energievraag van de gemeenschappelijke delen
- **Met het energiedelen** -> PV-installatie maximaal gedimensioneerd > zo groot mogelijk volume lokaal geproduceerde stroom
 - >> laat huurders toe deel te nemen aan het energiedelen
 - >> zorgt voor bewustwording bij de bewoners over hoe er beter verbruikt kan worden
 - >> zorgt voor optimaal lokaal verbruik (ontlasten van het elektriciteitsnet)
- Op significante wijze bijdragen aan de Brusselse doelstellingen voor hernieuwbare energie (klimaatplan)

4. Tussentijdse balans

Sociale meerwaarde

Dankzij de intensieve betrokkenheid van de bewoners van bij de start :

- Groeiend **zelfvertrouwen door het leren in groep** en het opnemen van een actieve rol in de energietransitie
- **Samenwerking** tussenburen en met de **Zuiderhaard** en ontstaan van een **vertrouwensnetwerk** (mix van leeftijd, gender en socio-economische achtergrond)
- Zich de **energie- en duurzaamheidsvraagstukken eigen maken** en ze leren **beheersen** door de workshops die tijdens het project worden aangeboden

4. Tussentijdse balans

Sociale meerwaarde

De intensieve betrokkenheid van de bewoners van bij de start is essentieel voor :

- Deelname aan het energiedelen : centraal staan in de beslissingen (**project op maat**) boezemt vertrouwen in en neemt obstakels weg
 - hernieuwbare energie en voordelen ervan toegankelijk maken
 - draagvlak creëren voor de technische infrastructuur
 - motiveren tot gedragsverandering, ...
- De strijd tegen de energiearmoede : de inspanning om tot **mobiliseren** en **inclusie** te komen is **noodzakelijk** voor het welslagen van energiedelen bij de meest kansarme personen, zonder dewelke het risico bestaat dat ze het aanbod van minder dure elektriciteit tegen een stabiele prijs niet zouden durven aanvaarden.

4. Tussentijdse balans

Te voorziene organisatorische impact

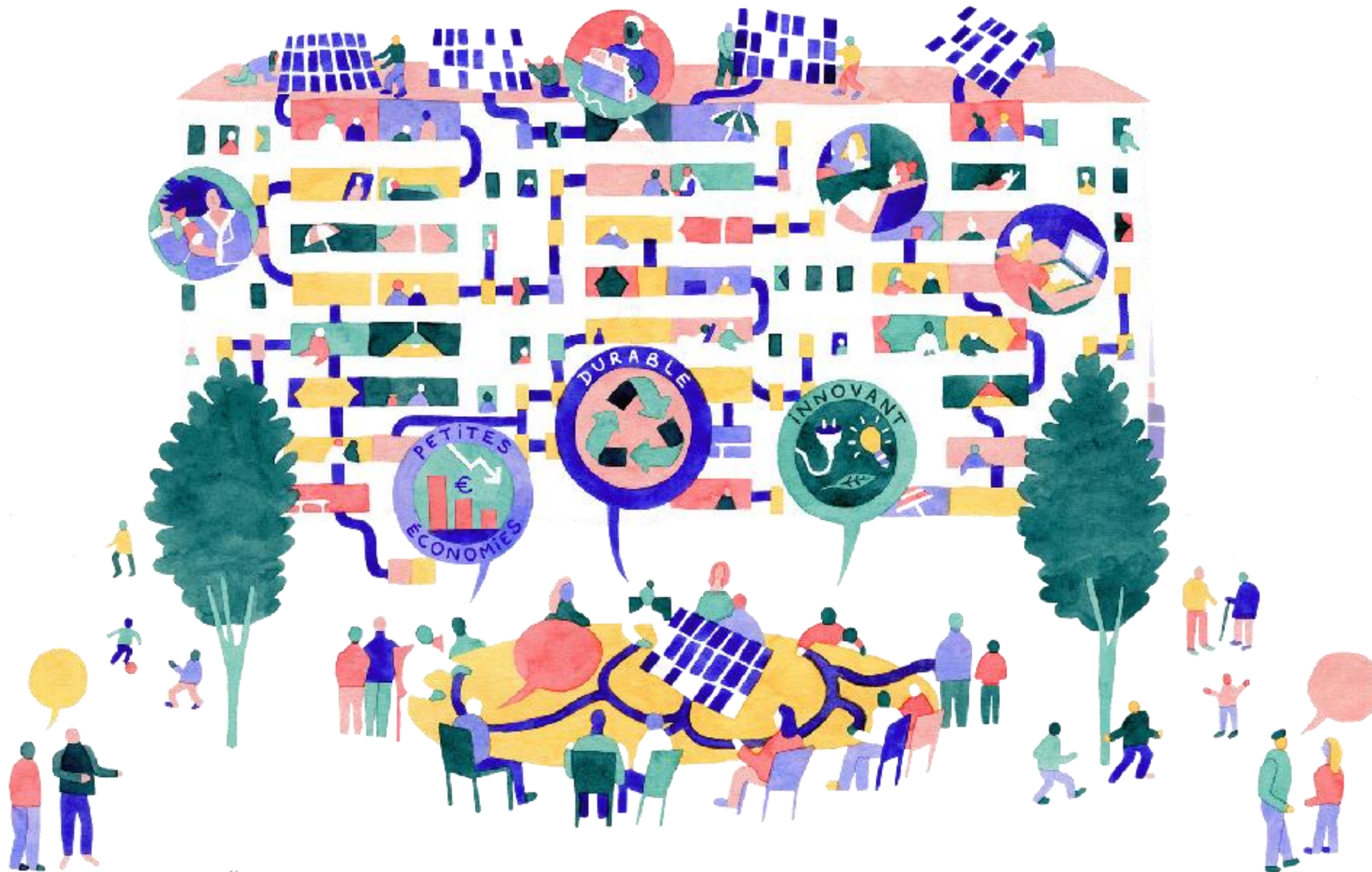
Opvolging van het dossier door de Zuiderhaard (transversaliteit tussen de teams) :

- Sociale dienst : begeleiding van de deelnemers door een collectief sociaal werker (Beheerscomité, Algemene Vergadering, aanbod energieworkshops ...) ism lokale partners en energie-experten (PCS, FDSS, CASE,...)
- Dienst Boekhouding : verzenden van het maandelijks overzicht en de jaarlijkse factuur, opvolging van de in- en uitschrijving van de deelnemers, administratieve contacten met Sibelga
- Technische dienst : opvolging en onderhoud van de fotovoltaïsche installatie, technische contacten met Sibelga
- Verhuurdienst : nieuwe huurders van de site inlichten over SunSud

5. En wat daarna?

- Opzetten werkgroep rond uitdaging van mobilisatie en begeleiding van de huurders : gevoelige opstartfase - workshops organiseren → door wie, met wie?
- 09/05/2022 : seminarie van Brussel Leefmilieu over « Energiedelen en energiegemeenschappen » (presentatie door de facilitator)
- 13/05/2022 : Voorstelling van het project SunSud meer specifiek aan de energieverantwoordelijken van de OVM
- Uitwerken en ter beschikking stellen van tools voor het werken met de huurders (opstart, mobilisatie, workshops) en de maandelijkse balansen en jaarlijkse facturen voor de huurders, door de partners van het pilootproject SunSud
- Opzetten van andere energiedeelprojecten in andere OVM's? Implicatie op het fotovoltaïsche project beheerd door de BGHM ?

SunSud

Bedankt

www.sunsud.be

DOELSTELLINGEN VAN DE FACILITATOR

Gratis begeleiden van de initiatiefnemers bij het uitvoeren of opzetten van het energiedelen of de energiegemeenschap.

Hulp bij :

- 1) het creëren van de gemeenschap (statuten, mobilisering, ...)**
- 2) het analyseren van de keuze voor een collectieve investering**
- 3) Het organiseren van de verdeling (keuze van verdeelsleutel, het bepalen van de elektriciteitsprijs,...)**
- 4) Het beheer van de economische aspecten van het energiedelen (facturatie-instrument, financieel plan, ...)**

DE FACILITATOR WERKT IN SAMENWERKING MET

De distributienetbeheerder (Sibelga): installatie van de slimme meters, verdeelmethode, nettarieef, ...

De facilitator duurzame gebouwen en homegrade : Aankoop van de productie-middelen en verminderen van het energieverbruik.

De regulator van de elektriciteitsmarkt (Brugel) : Reglementaire, technische en juridische aspecten van het energiedeelprincipe

CONTACT MET ONS OPNEMEN ?

Vul het aanvraagformulier in op de website :

<https://environnement.brussels/news/un-nouveau-facilitateur-pour-le-partage-denergie>

Leg ons uw project uit, wij analyseren het, en wij nemen contact met u op om een afspraak te maken !